

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічних відносин та фінансів

Кафедра економіки та бізнесу

**Пам'ятка здобувачу з дотримання вимог техніки
безпеки та виробничої санітарії під час
проходження виробничої практики для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної (заочної) форми навчання за спеціальністю
051 Економіка ОПП «Економіка підприємства»**

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічних відносин та фінансів

Кафедра економіки та бізнесу

Пам'ятка здобувачу з дотримання вимог техніки безпеки
та виробничої санітарії під час проходження виробничої практики для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної)
форми навчання за спеціальністю 051 Економіка ОПП «Економіка
підприємства»

Затверджено
рішенням Науково –
методичної
ради факультету
економічних відносин та
фінансів
Протокол № 1
від 25 вересня 2024 р.

Харків 2024

УДК 377.5:378.1
А-2

Схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнесу
Протокол № 2 від 02 вересня 2024 р.

Рецензенти:

О.М. Гіржева, професор кафедри менеджменту Державного біотехнологічного університету, доктор економічних наук, професор.

Р.В. Левкіна, професор кафедри підприємництва та торгівлі Національного університету «Одеська політехніка», доктор економічних наук, професор.

- А-2 Пам'ятка з дотримання вимог техніки безпеки та виробничої санітарії під час проходження виробничої практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання за спеціальністю 051 Економіка ОПП «Економіка підприємства»/ Я.М. Котко [Електронний ресурс] – Х: ДБТУ, 2024. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 13 с.

Пам'ятка здобувачу з дотримання вимог техніки безпеки та виробничої санітарії під час проходження виробничої практики містить вказівки щодо дотримання вимог безпеки перед початком роботи, під час проходження та закінчення практичних робіт, а також в разі виникнення аварійних ситуацій.

УДК 377.5:378.1

Відповідальна за випуск: Котко Я.М., к.е.н., доцент кафедри економіки та бізнесу.

© Котко Я.М., 2024
© ДБТУ, 2024

I. Загальні положення.

1.1. Практика для здобувачів є невід'ємною частиною навчального процесу. Вона дозволяє здобувачам отримати практичні навички і застосовувати їх у реальних ситуаціях. Під час практики здобувачі можуть спробувати свої знання в реальних умовах, вирішувати завдання і отримувати повноцінний досвід у своїй виробничій галузі. Таким чином, практика допомагає здобувачам підготуватися до майбутньої професійної діяльності і розвивати свої професійні навички.

1.2. Практика повинна проводитися на базах, які мають відповідати всім необхідним вимогам та стандартам безпеки і комфорту для здобувачів та які повинні відповідати вимогам охорони праці бази, де проводиться практика. Вона залежить від конкретних правил і норм, встановлених законодавством і включає забезпечення безпеки та здоров'я працівників, наявність необхідного обладнання для виконання робіт, навчання працівників правилам безпеки, відповідальність за дотримання вимог охорони праці тощо. Важливо, щоб бази, де проводиться практика, дотримувалися всіх встановлених нормативів та стандартів для забезпечення безпеки працівників.

1.3. Перед початком практики обстеження робочих місць здобувачів-практикантів є важливим етапом. Це допомагає забезпечити безпеку та комфорт під час роботи, а також забезпечити відповідні умови для виконання завдань. Обстеження робочих місць здобувачів-практикантів перед початком практики допоможе визначити необхідні ресурси та умови для комфортної та продуктивної діяльності.

1.4. Обов'язковою умовою проходження практики є проведення інструктажу з безпеки та правил роботи. Важливо дотримуватися всіх вказівок та порад, щоб уникнути неприємних ситуацій та нещасних випадків.

1.5. Відповідальність за організацію проведення і контроль практики покладається на завідувача кафедри та викладачів, закріплених за конкретними академічними групами, на яких навчальним навантаженням покладено відповідні завдання. Крім того, відповідальність за організацію та моніторинг практики лежить на навчальному закладі та базах практик, де відбувається практика. Вищий навчальний заклад відповідає за те, щоб практика відповідала навчальній програмі та цілям навчання здобувача. Бази практик відповідають за забезпечення структурованого та змістовного навчального процесу для здобувачів, а також за призначення керівника для

нагляду за його роботою та прогресом. Крім того, обидві сторони несуть спільну відповідальність за забезпечення безпеки та добробуту здобувачів під час проходження практики.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Обов'язки керівника та здобувача під час практики можуть варіюватися в залежності від конкретного контексту і виду практики.

2.1.1. Обов'язки керівника навчальної практики від університету:

Керівник практики від університету зобов'язаний:

- оцінювати готовності навчальної практики перед її початком;
- забезпечувати проведення всіх організаційних заходів: інструктаж про порядок проходження практики та інструктаж з техніки безпеки на місце проходження практики, видачу необхідних документів, перелік яких встановлений робочою програмою практики;
- ознайомлення здобувачів з системою звітності про проходження практики, визначену у робочій програмі практики;
- розробити календарні графіки проходження практики для кожного здобувача та розподілити завдання, що повинні бути виконані здобувачами в період проходження практики;
- у процесі проходження навчальної практики контролювати забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів;
- контролювати виконання здобувачами-практикантами практичних завдань та індивідуальної роботи;
- надавати консультації та методичну допомогу здобувачам у оформленні та підготовці звітів з навчальної практики;
- представляти письмовий звіт завідувачу кафедри про проведення практики здобувачів із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення.

Здобувачі під час проходження навчальної практики зобов'язані:

- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників у повному обсязі;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звіт по проходженню практики та захистити його.

Здобувачі під час проходження навчальної практики зобов'язані

підпорядковуватися чинним правилам внутрішнього розпорядку; нести відповідальність за виконану роботу та її результати; брати активну участь у громадському, культурно-масовому житті.

2.1.2. Відповідальність за пошук баз практики проведення практичної підготовки здобувачів покладається на відповідального співробітника університету, за розподіл здобувачів від вищого навчального закладу – на безпосередньо закріпленого керівника від кафедри економіки та бізнесу. За організацію проведення та проходження виробничої практики в цілому відповідальність покладається на завідувача кафедрою економіки та бізнесу; за керівництво здобувачами на об'єктах баз виробничої практики – на викладачів кафедри економіки та бізнесу сумісно з відповідальними особами (керівниками) від бази практики.

Обов'язки керівника виробничої практики від бази практики (підприємства, організації, установи, тощо):

Керівник виробничої практики від бази практики зобов'язаний:

- забезпечити проведення інструктажу з охорони праці й техніки безпеки і створити здобувачам умови безпечної праці на кожному робочому місці;

- надати всі умови, необхідні для виконання здобувачами програми практики та індивідуальних завдань;

- представити в межах своїх повноважень здобувачам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватися технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики й індивідуальних завдань;

- підготувати відгук на кожного здобувача-практиканта за результатами проходження ним практики; перевірити та затвердити його письмовий звіт. У відгуку зазвичай відображаються результати виконання здобувачем програми практики та індивідуальних завдань, виявлені знання, уміння та організаторські здібності, участь у виконанні конкретних робіт, якість підготовленого звіту й виставлена підсумкова оцінка за практику.

Здобувачі під час проходження практики зобов'язані:

- оформити всі необхідні документи до початку виробничої практики;

- своєчасно прибути на базу практики;

- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників у повному обсязі;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звіт щодо проходження практики та захистити його.

Здобувачі під час проходження практики на базах практики зобов'язані підпорядковуватися чинним правилам внутрішнього розпорядку; нести відповідальність за виконану роботу та її результати і показувати приклад свідомого і сумлінного відношення до праці; брати активну участь у громадському, культурно-масовому житті.

2.2. Здобувачі-практиканти повинні мати забезпечені нормальні умови праці. Це важливо для забезпечення їхнього комфорту, безпеки та ефективності в процесі навчання та набуття досвіду. Добре обладнані робочі місця, доступ до необхідної інформації та підтримка від керівництва є ключовими елементами успішної практики здобувачів.

2.3. Важливо, щоб здобувачі отримували вступний інструктаж з охорони праці та первинний інструктаж на робочому місці для забезпечення їхньої безпеки та здоров'я. Це допоможе уникнути можливих травм або нещасних випадків на роботі. Зазвичай ці інструктажі проводяться керівниками практики, спеціалістами з охорони праці або керівниками підприємства. Необхідно дотримуватися усіх вимог та рекомендацій, щоб працювати безпечно та ефективно. Здобувачі повинні бути обізнані з процедурою дій у разі сигналу «Повітряна тривога» та «Відбій повітряної тривоги». У разі початку «Повітряної тривоги», здобувач повинен негайно перейти до найближчого укриття або зони безпеки, де можна заховатися від можливого загрозливого впливу. Під час «Відбою повітряної тривоги», здобувач може повертатися до звичайних дій та активностей після того, як сигнал про небезпеку вже не є актуальним. Завжди важливо слідкувати за вказівками та інструкціями щодо безпеки під час небезпечних ситуацій для власного захисту.

2.4. Здобувачі повинні знати, що під час виконання професійних обов'язків вони можуть піддаватися впливу шкідливих або небезпечних факторів (порушення параметрів мікроклімату на робочих місцях; недостатнє природне освітлення в приміщеннях; статичні навантаження; нервово-психічні та інтелектуальні перевантаження, високий рівень концентрації уваги; небезпека ураження електричним струмом; ризик виникнення пожежі тощо). Регулярні оцінки та дотримання протоколів

безпеки можуть допомогти зменшити ці ризики. Важливо розуміти та дотримуватися протоколів безпеки, щоб захистити себе та інших на робочому місці. Також бажано звертатися за порадою до керівників або працівників служби безпеки, якщо здобувачі не впевнені, як поводитися в потенційно небезпечних ситуаціях.

2.5. Перед початком роботи здобувач повинен оглянути своє робоче місце, перевірити його оснащення, звільнити від зайвих предметів, звернути увагу на небезпечні фактори. Важливо переконатися, що робоче місце обладнане необхідною технікою та матеріалами. Виконання цих кроків допоможе здобувачам створити комфортні умови для продуктивної роботи.

III. Вимоги безпеки під час проходження практики

3.1. Здобувач-практикант зобов'язаний виконувати лише ті завдання, які йому доручено згідно з програмою практики. Це допомагає здобувачу отримати корисний досвід і навички в обраній галузі, а також навчитися працювати в команді та виконувати термінові завдання.

3.2. У разі залучення здобувача-практиканта до виконання завдань, не передбачених програмою практики, він повинен негайно повідомити про це керівника практики.

3.3. Під час проходження практики заборонено:

- порушувати правила внутрішнього трудового розпорядку бази практики (запізнюватися на місце проведення практики, не з'являтися на практику без поважної причини, залишати місце практики достроково, не повідомивши безпосереднього керівника від бази практики про причини);

- пропускати визначені програмою практики зустрічі з керівниками практики перед або під час її проходження (якщо виникає проблема з проведенням зустрічей з керівниками практики, рекомендується спробувати зв'язатися з ними за допомогою електронної пошти або телефону. Це може допомогти вирішити будь-які непорозуміння та знайти спільну мову для подальшої співпраці. Також можна звернутися до керівника практики для отримання додаткової підтримки та порад);

- самовільно змінювати місце практики (зміна місця практики без належного дозволу може мати серйозні наслідки. Важливо дотримуватися відповідних процедур та інструкцій, перш ніж вносити будь-які зміни в місце розташування практики. Якщо розглядаєте можливість переміщення практики, обов'язково проконсультуйтеся з зацікавленими сторонами, щоб

забезпечити дотримання нормативних вимог та етичних стандартів. Завжди краще підходити до таких питань відповідально та прозоро);

- відволікати від роботи інших працівників, які оточують здобувача та заважати робочому процесу (важливо забезпечувати належний комфорт всім учасникам під час їх роботи);

- при виявленні порушень вимог охорони праці в робочому приміщенні, розпочинати чи продовжувати роботу до усунення небезпек, які загрожують життю та здоров'ю (важливо припинити всі роботи, які можуть бути небезпечними для життя та здоров'я працівників до усунення цих порушень. Безпека та охорона праці завжди повинні бути на першому місці, тому важливо приймати всі необхідні заходи для їх забезпечення);

- при виникненні несправностей обладнання та приладів самостійно або разом з іншими здобувачами-практикантами не можна їх ремонтувати (коли виникають несправності у обладнанні або приладах, важливо дотримуватися безпеки і не відновлювати їх без відповідного дозволу на навчання. Це може становити загрозу для безпеки здобувачів та якості роботи обладнання. Найкраще звернутися до відповідних фахівців або інструкторів для ремонту та усунення несправностей);

- під час проходження практики здобувач повинен дбати про свою особисту безпеку та здоров'я оточуючих людей (це важливо для уникнення можливих травм або небезпеки для себе та інших. Необхідно дотримуватися всіх правил та інструкцій безпеки на місці практики, щоб уникнути неприємностей);

- під час проходження практики заборонено порушувати правила бази практики, діяти неетично, виводити конфіденційну інформацію за межі бази практики тощо.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Привести у порядок своє робоче місце та здати його керівнику від бази практики (прибрати всі непотрібні предмети і залиште лише найнеобхідніше; потрібно переконавшись, що всі кабелі та дроти акуратно впорядковані та не заплутані; зробити прибирання, щоб підтримати робоче місце в чистоті та порядку; презентувати свій організований робочий простір керівнику бази практики, щоб показати, що здобувач дотримувався етикету та підвищував продуктивність).

4.2. Після закінчення терміну практики важливо звітувати про

виконання програми та індивідуального завдання керівникові бази практики. Це допомагає оцінити досягнення та показати зусилля здобувача під час проходження практики (рекомендується підготувати докладний звіт з усіма виконаними завданнями, особистими висновками та рекомендаціями для майбутньої роботи).

V. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

5.1. негайно припинити роботу і довести до відома керівника від бази практики у випадках (погіршення особистого стану здоров'я; отримання здобувачем-практикантом травми; виникнення пожежі; виникнення несправностей в роботі приладів та обладнання, що використовуються здобувачем для виконання завдань практики; вимкнення електроенергії; запаху газу, тощо). При виявленні даних випадків здобувач зобов'язується негайно повідомити керівника бази практики, що забезпечить безпеку всіх осіб та необхідні заходи для уникнення подальших негативних наслідків.

5.2. Для усунення аварійної ситуації здобувач-практикант повинен виконувати вказівки керівника від бази практики, якщо це не призведе до погіршення стану його здоров'я (якщо здобувач-практикант вважає, що виконання вказівок керівника може загрожувати його здоров'ю або безпеці, він повинен повідомити про це свого керівника або відповідні органи університету. Важливо дбати про власне благополуччя і надавати перевагу безпеці перед виконанням завдань, якщо є сумніви у їх безпечності).

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту». URL: https://urst.com.ua/act/pro_osvitu.
2. Положення про організацію освітнього процесу в Державному біотехнологічному університеті. URL: <https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/norm-b-org-op-pol0.pdf>.
3. Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства». URL: <https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/osvitnya-diyalnist/osvitni-programi/>.
4. Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини». URL: <https://biotechuniv.edu.ua/pro-universitet/osvitnya-diyalnist/osvitni-programi/>.
5. Котко Я.М., Рачкован О.Д. Виробнича практика: методичні вказівки щодо проходження виробничої практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання за спеціальністю 051 Економіка ОПП «Економіка підприємства». Х: ДБТУ, 2024. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 40 с.
6. Котко Я.М. Вступ до фаху та академічна доброчесність: методичні вказівки щодо підготовки та захисту звітів з навчальної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини ОПП «Міжнародна економіка». Х: ДБТУ, 2024. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 16 с.
7. Котко Я.М., Бугріменко Р.М., Кулініч О.А., Андросова Т.В. Applied Aspects Of Training Of Economic Specialists In Modern Conditions. Грааль науки: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2024. No 45. 702 с. С.73-82. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.01.11.2024.007>.

ЗМІСТ

I.	Загальні положення.....	4-5
II.	Вимоги безпеки перед початком роботи.....	5-8
III.	Вимоги безпеки під час проходження практики.....	8-9
IV.	Вимоги безпеки після закінчення роботи.....	9-10
V.	Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.....	10
	Список використаної літератури	11

Навчальне видання

**Пам'ятка здобувачу з дотримання вимог техніки
безпеки та виробничої санітарії під час
проходження виробничої практики для
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти денної (заочної) форми навчання за
спеціальністю 051 Економіка ОПП «Економіка
підприємства»**

Укладачі:

КОТКО Яна Миколаївна

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. _0,4. Наклад _____ пр.
Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44